Bordi i Drejtorëve të Fondit Kosovar për Garanci Kreditore,

Në mbështetje të nenit 17, paragrafi 1, nën-paragrafët 1.6 dhe 1.7 të Ligjit nr. 05/L-057 për Themelimin e Fondit Kosovar për Garanci Kreditore dhe nenit 8, paragrafi 1.5 të Statutit të FKGK, në mbledhjen e mbajtur më 17.06.2022, miratoi këtë:

POLITIKË TË MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

Neni 1
Hyrje

1. Kjo politikë paraqet vizionin dhe misionin e Fondit të Kosovar për Garanci Kreditore (këtu e tutje FKGK) në lidhje me mjedisin, shoqërinë dhe kontributet në zhvillimin e qëndrueshëm. FKGK njeh rëndësinë e menaxhimit të riskut mjedisor dhe social. Në këtë drejtim, FKGK është e përkushtuar në identifikimin dhe adresimin e të gjitha risqeve mjedisore dhe sociale që lidhen me aktivitetet e veta garantuese. Politika përshkruan parimet dhe rregullat udhëzuese që duhet të jenë pjesë e praktikës më të mirë të menaxhimit të riskut mjedisor dhe social të garancisë ku FKGK mbart pjesën më të madhe të riskut.

2. Objektivi i FKGK-së përmes kësaj Politike është:

   2.1. të plotësojë mandatin e tij institucional me përgjegjësi të plotë ndaj mjedisit dhe shoqërisë;
   2.2. të përcaktojë se si Institucionet e Regjistruara Financiare (këtu e tutje: IRF-të) që mbështeten nga FKGK do të vlerësojnë dhe menaxhojnë rreziqet dhe ndikimet mjedisore dhe sociale që lidhen me nën-projektet që financon;
   2.3. të promovojë praktikat e mira të menaxhimit mjedisor dhe social për nën-projektet e financuara nga IRF-të;
   2.4. të promovojë menaxhim të mirë dhe të shëndoshë të burimeve njerëzore brenda IRF-ve.

3. Vlerësimet mjedisore do të kryhen në përputhje me legjislacionin mjedisor kombëtar. Procesi i vlerësimit mjedisor kryhet për të përcaktuar ndikimet e mundshme pozitive ose negative të projekteve të propozuara të kredimarrësve apo Ndërmarrjet Mikro, të Vogla dhe të Mesme (këtu e tutje NMVM-të) për të vlerësuar masat paraprake që duhet të ndërmerren për të shmangur, parandaluar, zbutur ose minimizuar ndikimet negative të cilat mund të dëmtojnë mjedisin, dhe për mbikëqyrjen dhe inspektimin e zbatimit të projektit.

4. Projektet përfundimtare të kredimarrësve duhet t'i nënshtrohen një procesi të rishikimit mjedisor dhe social nga IRF-të.

5. IRF-të do të jenë përgjegjëse për kategorizimin mjedisor, shqyrtimit e aplikacioneve të aplikantëve / projekteve dhe për të siguruar që çdo projekt që subjekt i garancisë përfshin

një vlerësim të ndikimit të tij mjedisor të përshtatshëm për kategorinë dhe që projekti përputhet me legjislacionin në fuqi të mjedisit dhe kërkesat e tjera sipas kësaj Politike

6. Detyrimet dhe kushtet që rrjedhin nga kjo politikë do të përfshihen në Marrëveshjet e Garancisë me IRF-të.

Neni 2
Qëllimi dhe fushëveprimi

1. Qëllimi i kësaj politike është krijimi i një kornize të qëndrueshme dhe të shëndetshme që vlerëson dhe mbron riskun mjedisor dhe social të garancisë së kredisë në kuadër të aktiviteteve të FKGK-së.
2. Duke marrë parasysh madhësinë e institucionit dhe se ndikimi i drejtpërdrejtë në aktivitetet e përditshme konsiderohet minimal, Politika rregullon marrëdhëniet në ndikimin indirekt të FKGK-së nëpërmjet shërbimit të garancisë së kredisë që i ofrohet kredimarrësit të kualifikuar.
3. Kjo Politikë përcakton rregullat për:
    1.1. projektet e pranueshme dhe jo të pranueshme në aspektin mjedisor dhe social;
    1.2. kategoritë e përzgjedhjes së riskut mjedisor dhe social;
    1.3. kërkesat ligjore që duhet të plotësohen nga NMVM-të;
    1.4. mekanizmin e korrigjimit të ankesave;
    1.5. monitorimin e Institucioneve të Regjistruara Financiare dhe performancen e menaxhimit mjedisor dhe social së portofolit të garancisë të FKGK-së.

Neni 3
Përkufizimet

1. Termat e përdorura në këtë politikë kanë këto kuptime:

    1.1. **AMMK** - Agjencia për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës;
    1.2. **BEI** - Banka Evropiane për Investime;
    1.3. **FEI** – Fondi Evropian i Investimeve;
    1.4. **Fondi Kosovar për Garanci Kreditore (FKGK)** – është një entitet juridik i pavarur dhe autonom, i themeluar me Ligj, për të menaxhuar asetet e FKGK-së dhe për të ofruar Garanci Kreditore sipas dispozitave të Ligjit nr.05/L-057 për Themelimin e Fondit Kosovar për Garanci Kreditor, Statutit të FKGK-së, Politikave dhe Procedurave të brendshme të tij;
    1.5. **Garanci kreditore** – nënkupton garancinë që jepet nga FKGK-ja për një institucion të regjistruar financiar mbi një Kredi në përputhje me dispozitat e Ligjit nr.05/L-057 për Themelimin e FKGK-së dhe Marrëveshjes së Garancisë;
    1.6. **IF** – Institucionet Financiare;

1.7. **IRF –** Institucionet e Regjistruara Financiare;
1.8. **KfW** - Banka Gjermane për Zhvillim;
1.9. **KNF –** Korporata Ndërkombëtare e Financave;
1.10. **LMK** - Leje Mjedisore Komunale;
1.11. **MMPHI –** Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës;
1.12. **MMS** - Menaxhimi Mjedisor dhe Social;
1.13. **NMVM –** nënkupton një ndërmarrje mikro, të vogël apo e mesme e regjistruar në Agjencinë për Regjistrimin e Bizneseve të Kosovës që ka marrë numrin unik identifikues dhe qe ka më pak se dyqind e pesëdhjetë (250) punonjës;
1.14. **Politika e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS)** - nënkupton Politikën e FKGK-së për Menaxhimin Mjedisor dhe Social, përfshirë ndryshimet dhe plotësimet e saja;
1.15. **Sistemi i Menaxhimit Mjedisor dhe Social (SMMS)** - nënkupton politikat, procedurat, mjetet dhe kapacitetet e brendshme për të identifikuar dhe menaxhuar ekspozimin e Palës së Garantuar ndaj rreziqeve mjedisore dhe sociale të klientëve/investitorëve të tij i miratuar në pajtueshmëri me PMMS-në e FKGK-së;
1.16. **Standardet e Performancës të KNF** - përcaktojnë përgjegjësitë e klientëve të KNF-së për menaxhimin e rreziqeve të tyre mjedisore dhe sociale;
1.17. **UA –** Udhëzimi Administrativ;
1.18. **VNM** - Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis;
1.19. **VM –** Vlerësimi Mjedisor.

Neni 4
Menaxhimi i mjedisit dhe ngritja e kapaciteteve

1. Ekzekutimi dhe zbatimi i PMMS-së së FKGK-së është përgjegjësi e Drejtorit Menaxhues.
2. FKGK ka caktuar personelin përgjegjës për menaxhimin e pajtueshmërisë mjedisore dhe sociale. Eksperti Mjedisor dhe Social është përgjegjës për koordinimin dhe zbatimin e PMMS-së- brenda operacioneve të brendshme të institucionit.
3. IRF-të kanë praktika dhe kapacitete të ndryshme në lidhje me zbatimin e SMMS-ve të tyre. IRF-të me SMMS-të funksionale në vend do të përdorin sistemet e tyre për shqyrtimin e projekteve dhe menaxhimit.
4. Institucionet Financiare që të regjistrohen nën FKGK, duhet të kenë:
   4.1. sistemin e menaxhimit mjedisor dhe social sipas standardeve të KNF/ Bankës Botërore;
   4.2. një zyrtar të riskut që do të veprojë si Koordinator Mjedisor për zbatimin e SMMS.
5. IRF-të kanë caktuar një zyrtar të riskut që do të veprojë si një Koordinator Mjedisor i cili do të jetë përgjegjës për zbatimin e përditshëm të SMMS, përfshirë, (a) procedurat mjedisore dhe sociale; (b) siguron që burimet e duhura janë në dispozicion për menaxhim dhe trajnim në çështjet mjedisore dhe sociale; dhe (c) siguron që ekspertiza e duhur teknike, qoftë e brendshme apo e ekspertëve të jashtëm, të jetë në dispozicion për të

kryer kujdesin e duhur dhe për të menaxhuar risqet mjedisore dhe sociale të nënprojekteve të IRF-së, përfshirë sigurimin e mbështetjes së zbatimit siç kërkohet.

6. Çdo mangësi e identifikuar nga ana e IRF-ve do të adresohet dhe do të tejkalohet përmes seancave trajnuese, përmbajtja e të cilave do të përgatitet nga Eksperti i Mjedisor dhe Social i FKGK-së. Programi i trajnimit do të optimizohet bazuar në kapacitetin ekzistues të IRF-ve.
7. Eksperti Mjedisor dhe Social do të zhvillojë trajnime për SMMS brenda FKGK-së një herë në vit.

Neni 5
Palët e interesit të mjedisit në lidhje me garancitë e kredisë

1. Në kontekstin e procesit të garancisë së kredisë ka tre palë kryesore të interesit: (i) FKGK i cili garanton portofolin e IRF-ve (ii) IRF-të (iii) kredimarrësit e kualifikuar NMVM-të/Aplikuesit si përfitues të drejtpërdrejtë. Përgjegjësitë e palëve të lartpërmendura janë:
   1.1. FKGK është përgjegjëse për të zbatuar PMMS dhe për të garantuar vetëm financimin e projekteve që përmbushin kriteret mjedisore;
   1.2. IRF-të sipas marrëveshjes së garancisë zbatojnë kërkesat e PMMS dhe përdorin garancitë e FKGK-së vetëm për projekte të shëndosha mjedisore siç përcaktohet në këtë Politikë dhe do të kërkojë që klientët e tyre të jenë në përputhje me kërkesat e përcaktuara nga legjislacioni në fuqi për shëndetin, sigurinë dhe mjedisin;
   1.3. Kredimarrësit e IRF-ve duhet të jenë në përputhje me kërkesat e përcaktuara nga marrëveshjet e tyre të kredisë dhe legjislacionin në fuqi për shëndetin, sigurinë dhe mjedisin.

Neni 6
Legjislacioni i palëve të interesit në mjedis

1. Dy institucione kryesore qeveritare përpilojnë, zbatojnë dhe mbikëqyrin zbatimin e legjislacionit dhe rregulloreve mjedisore në Kosovë janë Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës dhe Agjencia për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës
2. MMPHI është një organ qendror ekzekutiv i ngarkuar me krijimin dhe zbatimin e legjislacionit të përgjithshëm të menaxhimit në fushën e mjedisit, ujit, planifikimit hapësinor të banesave dhe ndërtimit.
3. AMMK është një institucion qeveritar i cili nëpërmjet monitorimit të integruar mjedisor, sistemit efikas të informacionit mjedisor dhe raportimit të vazhdueshëm mbi gjendjen e mjedisit, angazhohet për ruajtjen e cilësisë së ajrit, ujit, tokës dhe biodiversitetit, promovon përdorimin e burimeve të ripërtërishme të energjisë dhe përdorimin e burimeve natyrore në mënyrë të qëndrueshme.

4. Qeveritë lokale (Komunat) e kanë kompetencën për lëshimin e lejeve mjedisore komunale për projekte dhe aktivitetet që janë subjekt i lejeve mjedisore komunale të listuara në Shtojcën e Udhëzimit Administrativ MMPHI Nr. 01/2017 të MMPHI-së, si dhe projektet dhe aktivitetet që e kanë kaluar fazën e përzgjedhjes në MMPHI dhe janë vlerësuar të jenë subjekt i lejes mjedisore komunale dhe jo Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor, nëse VNM nuk kërkohet, komuna relevante vlerëson projektin sipas kërkesave të lejes komunale dhe mund të fillojë procedurë për lëshimin e Lejes Mjedisore.

Neni 7
Ligjet dhe rregulloret e zbatueshme lokale dhe kombëtare mjedisore dhe sociale

1. Ligji Nr. 03/L-025 për Mbrojtjen e Mjedisit është një element kryesor i kornizës ligjore mjedisore të Kosovës. Qëllimi themelor i këtij ligji është krijimi i një kuadri ligjor bazë që do të promovojë një mjedis gjithnjë e më të shëndetshëm për popullin e Kosovës përmes futjes graduale të Standardeve Mjedisore të Bashkimit Evropian. Ligji trajton parandalimin dhe reduktimin e ndotjes, monitorimin e mjedisit dhe nxjerr në pah, ndër të tjera, parimet e përdorimit racional të burimeve natyrore. Ky ligj përcakton se vlerësimi i ndikimit në mjedis do të bëhet për projektet e planifikuara dhe të realizuara në vend, duke përfshirë ndryshimet në teknologji, rindërtimin dhe shtrirjen e objekteve ose ndërprerjen e veprimeve, të cilat mund të rezultojnë me ndotje të madhe mjedisore ose që përbëjnë riskun për shëndetin e njeriut.
2. Ligji Nr. 03/L-214 për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis (VNM) rregullon procedurat për identifikimin, vlerësimin, raportimin dhe administrimin e ndikimeve mjedisore të një projekti të propozuar, me qëllim që gjatë procesit të vendimmarrjes nga MMPHI për lëshimin e pëlqimit mjedisor, për të siguruar të gjithë informacionin përkatës në lidhje me mjedisin. Aktivitetet e detyrueshme të VNM-së janë të listuar në Shtojcën I të Ligjit, ndërsa Shtojca II liston aktivitetet për të cilat MMPHI vendos për kërkesat e VNM-së. Kreditë për projekte të tilla, që kërkojnë VNM sipas legjislacionit në fuqi nuk do të garantohen nga FKGK.
3. Ligji Nr. 03/L-212 i Punës, rregullon të drejtat dhe detyrimet nga marrëdhënia e punës, duke pasur parasysh Konventat e Organizatës Ndërkombëtare të Punës, legjislacionin e BE-së dhe parimet themelore të ekonomisë së hapur dhe të tregut të punës. Ligji ka për qëllim të krijoj një bazë ligjore funksionale, gjithëpërfshirëse dhe të qëndrueshme për marrëdhënie të punës.
4. Ligji Nr. 03 / L-233 për Mbrojtjen e Natyrës, rregullon sistemin e mbrojtjes dhe ruajtjes së përgjithshme të natyrës dhe vlerave të sajë. Drejtoritë për menaxhimin e parqeve kombëtare, parqeve natyrore, monumenteve natyrore me rëndësi të veçantë përcaktohen nga MMPHI, ndërsa kategoritë e tjera të zonave të mbrojtura drejtohen nga autoritetet e themeluara nga komuna. Autorizimi për ndërhyrje dhe veprimtari në rezervë strikte, zona të veçanta, park kombëtar, park natyror, një monument të natyrës, lëshohet nga Ministria. Autorizimi për veprat dhe ndërhyrjet në peizazhin dhe monumentin e mbrojtur të arkitekturës së parqeve, lëshon autoritetin administrativ ose autoritetin kompetent komunal. Autorizimi lëshohet me vendim. Ankesat për vendimin e organit administrativ ose të autoritetit kompetent komunal mund të dorëzohen në Ministri.

5. Ligji Nr. 04/L-175 për Inspektoratin e Mjedisit, Ujërave, Natyrës, Planifikimit Hapësinor dhe Ndërtimit rregullon parimet, organizimin dhe mbikëqyrjen e inspektimit, koordinimin e inspektimit mbikëqyrës, të drejtat, detyrat, kompetencat e inspektorëve, të drejtat, obligimet dhe subjektet mbikëqyrëse, procedurën për kryerjen e inspektimit dhe çështje të tjera të rëndësishme që kanë të bëjnë me mbikëqyrjen e inspektimit. Fushëveprimi i këtij ligji merret me detyrat dhe kompetencat e inspektorëve nën mbikëqyrjen e fushave mjedisore, ujit, natyrës, planifikimit urban dhe ndërtimit brenda organeve të nivelit lokal dhe qendror duke përfshirë Inspektoratin Komunal për Ndërtim dhe Inspektoratin Komunal për Mbrojtjen e Mjedisit.
6. Ligji Nr. 04/L-110 për Ndërtim përcakton kërkesat kryesore për projektimin, ndërtimin dhe përdorimin e materialeve ndërtimore, mbikëqyrjen profesionale, si dhe procedurat për lejet e ndërtimit, lejet e përdorimit dhe inspektimin e ndërtimit. Dispozitat e këtij ligji rregullojnë kushtet e projektimit dhe ndërtimit në lidhje me sigurinë publike dhe mbrojtjen e mjedisit në Kosovë dhe ato janë gjithashtu të zbatueshme për objekte të tjera ndërtimore, përveç nëse parashihet ndryshe me këtë ligj ose me udhëzim administrativ.
7. Ligji Nr. 04/L-161 për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë përcakton masat për përmirësimin e nivelit të sigurisë dhe shëndetit të punësuarve në punë. Ai rregullon kushtet e punës në një vend pune, të drejtat e punonjësve dhe detyrimet e punëdhënësit, në përgjithësi. Sipas këtij ligji, punëdhënësit që punësojnë deri në pesëdhjetë (50) punonjës, nëse janë kompetentë, mund të marrin personalisht përgjegjësinë për zbatimin e masave të përcaktuara me këtë ligj; Punëdhënësit që punësojnë më shumë se pesëdhjetë (50) punonjës dhe më pak se dyqind e pesëdhjetë (250) punonjës, janë të detyruar të caktojnë një ekspert për kryerjen e detyrave që lidhen me sigurinë dhe shëndetin në punë; Punëdhënësi që punëson mbi dyqind e pesëdhjetë (250) punonjës duhet të angazhojë një (1) ose më shumë ekspertë për të kryer aktivitete që lidhen me sigurinë dhe shëndetin në punë. Sipas këtij ligji, të gjitha NMVM-të që punësojnë më shumë se pesëdhjetë (50) dhe më pak se dyqind (200) punonjës janë të detyruar të emërojnë një ekspert për shëndetin dhe sigurinë.
8. Ligji nr. 04/L-060 për mbeturinat - Shtojca dhe Ligji kryesor nr. 02 / L-30 Ligji për Mbeturinat, Strategjia Kombëtare për Menaxhimin e Mbeturinave dhe Plani Pesëvjeçar për Menaxhimin e Mbeturinave (2013-2017) me veprimet e bazuara në Strategjinë përbëjnë thelbin e legjislaturës së menaxhimit të mbeturinave të ngurta (MMN). Kosova ka krijuar një sistem rajonal të grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave. Kohët e fundit, ajo ka filluar ndryshimet në sistemin e faturimit dhe grumbullimit që synojnë të përmirësojnë performancën financiare të sektorit.
9. Ligji Nr. 02/L-102 për Mbrojtjen e Zhurmave ka për qëllim që të shmangë, parandalojë ose zvogëlojë bazat me përparësi, efektet e dëmshme, përfshirë bezdi për shkak të ekspozimit ndaj zhurmës.
10. Ligji Nr. 02/L-088 për Trashëgiminë Kulturore përcakton se çdo ndërhyrje që mund të ndikojë në integritetin ose vlerat e trashëgimisë kulturore kërkon leje me shkrim nga Institucioni Kompetent. Institucioni kompetent do të urdhërojë ndalimin e menjëhershëm për një periudhë të pacaktuar kohore për çdo lloj pune të paautorizuar në Trashëgiminë Kulturore. Nëse gjatë ndërtimit bëhet ndonjë zbulim arkeologjik, zbuluesi ose investitori duhet të informojnë menjëherë Institucionin kompetent, por jo më vonë se një ditë pasardhëse nga momenti i zbulimit. Institucioni kompetent ka të drejtë të ndërpresë menjëherë punimet e zhvillimit të iniciuar dhe do të ndërmarrë një arkeologji studimi dhe

shpëtimi të vlerësuar në vend për një periudhë të kufizuar kohore që do të përcaktohet me një akt nënligjor në bazë të këtij ligji. Punët e zhvillimit mund të rifillojnë vetëm pas lejes së shprehur me shkrim nga Institucioni kompetent.

Neni 8
Standardet e zbatueshme ndërkombëtare mjedisore dhe sociale

1. Për zbatimin e kësaj politike, FKGK obligohet të zbatojë standardet Mjedisore dhe Sociale të listuara më poshtë.
2. Standardet e Performancës së KNF-së:
   2.1. Standardi i Performancës 1: Vlerësimi dhe Menaxhimi i Risqeve dhe Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale;
   2.2. Standardi i Performancës 2: Puna dhe Kushtet e Punës.
   2.3. Standardi i Performancës 3: Efiçienca e Burimeve dhe Parandalimi i Ndotjes;
   2.4. Standardi i Performancës 4: Shëndeti dhe Siguria e Komunitetit;
3. Direktivën për Qëndrueshmëri të KfW-së.
4. Udhëzimet e Bankës Botërore për Shëndetin dhe Sigurinë Mjedisore (EHS) dhe udhëzimet specifike për sektorin në fuqi.
5. Konventat Themelore të Punës së Organizatës Ndërkombëtare të Punës (ILO).
6. Shënimi i Interpretimit i KNF-së mbi ndërmjetësuesit financiarë (IF).

Neni 9
Standarde të tjera të rëndësishme ndërkombëtare mjedisore dhe sociale, por jo të zbatueshme për FKGK

1. Standardet tjera të rëndësishme ndërkombëtare mjedisore dhe sociale, që nuk janë të zbatueshme për FKGK-në, përfshijn:
   1.1. Standardi i Performancës 5: Blerja e Tokës dhe Zhvendosja e Vullnetshme;
   1.2. Standardi i Performancës 6: Ruajtja e Biodiversitetit dhe Menaxhimi i Qëndrueshëm i Burimeve Natyrore të Gjalla;
   1.3. Standardi i Performancës 7: Popujt Vendas;
   1.4. Standardi i Performancës 8: Trashëgimia Kulturore;
   1.5. Parimet Themelore të OKB-së dhe Udhëzimet mbi Dëbimet dhe Zhvendosjet e Bazuara në Zhvillim;
   1.6. Komisioni Botëror i Digave (WCB) për projekte të mëdha të digave;
   1.7. Standardet mjedisore dhe sociale të Bankës Botërore ESS 10.

Neni 10
Sektorët e ndaluar dhe qëllimet e kredisë

1. Kjo Politikë është e bazuar në listën e përjashtimit të KNF/Bankës Botërore, sektorët e kufizuar të FEI-së dhe BEI-së dhe përcakton sektorët e ndaluar dhe qëllimet e kredisë që nuk mund të mbështeten në shërbimet e FKGK-së, si vijon:

   1.1. punës së detyruar[1] ose punës së fëmijëve[2];

   1.2. aktivitetet ose materialet që konsiderohen të paligjshme sipas ligjeve ose rregulloreve të vendit pritës ose konventave dhe marrëveshjeve ndërkombëtare, ose që i nënshtrohen fazës ose ndalimeve ndërkombëtare, si:

      1.2.1. substancat që ndikojnë në tkurrjen e mbështjellësit të ozonit PCB-të (Bifenilet e Poliklorinuara) dhe produkte të tjera specifike të rrezikshme, pesticide / herbicide ose kimikate;

      1.2.2. kafshë të egra ose produkte të rregulluara sipas Konventës mbi Tregtinë Ndërkombëtare të Specieve të Rrezikuara të Faunës dhe Florës së Egër (CITES); ose

      1.2.3. metodat e paqëndrueshme të peshkimit (të tilla si peshkimi me shpërthim dhe peshkimi neto në mjedisin detar duke përdorur rrjeta që tejkalojnë 2.5 km gjatësi).

   1.3. tregtinë ndërkufitare e mbeturinave dhe produkteve të mbeturinave, përveç nëse është në pajtim me Konventën e Bazelit dhe rregullat themelore;

   1.4. shkatërrimin e zonave me Vlera të Larta Ruajtjeje[3];

   1.5. materialet radioaktive[4] dhe fibrat e pakufizuara të asbestit;

   1.6. pornografinë dhe/ose prostitucionin;

   1.7. mediat raciste dhe / ose anti-demokratike;

   1.8. në rast se ndonjë prej produkteve të mëposhtme përbën një pjesë të konsiderueshme të aktiviteteve të financuara primare të një projekti[5]:

---

[1] Puna e detyruar nënkupton të gjitha punët ose shërbimet që nuk kryhen vullnetarisht, që nxirren nga individi nën kërcënimin e forcës ose ndëshkimit, siç përcaktohet me konventat e ILO-së.

[2] Puna e dëmshme e fëmijëve nënkupton punësimin e fëmijëve që është ekonomikisht shfrytëzues, ose ka të ngjarë të jetë i rrezikshëm ose të ndërhyjë në edukimin e fëmijës, ose të jetë i dëmshëm për shëndetin e fëmijës, ose zhvillimin fizik, mendor, moral ose social. Përveç kësaj, çdo punë që kryhet nga një person që ende nuk ka mbushur moshën 15 vjeç konsiderohet të jetë e dëmshme, përveç nëse legjislacioni vendor specifikon frekuentimin e detyrueshëm të shkollës ose mosha minimale për të punuar të jetë më e lartë; në raste të tilla do të zbatohet mosha më e lartë për përcaktimin e punës së dëmshme të fëmijëve.

[3] Shkatërrimi nënkupton (1) eliminimin ose zvogëlimin e ndjeshëm të integritetit të një zone të shkaktuar nga një ndryshim madhor afatgjatë në shfrytëzimin e tokës ose ujit ose (2) modifikimin e habitatit ashtu që humb aftësia e zonës për të ruajtur rolin e saj. Vlerat e Larta të Ruajtjes (HCV) përcaktohen si habitate natyrore ku këto vlera konsiderohen të rëndësishme ose me rëndësi kritike (Shih http://www.hcvnetwork.org).

[4] Kjo nuk vlen për blerjen e pajisjeve mjekësore, pajisjeve të kontrollit të cilësisë (matjes) ose ndonjë pajisjeje tjetër ku burimi radioaktiv kuptohet të jetë i papërfillshëm dhe/ose i mbrojtur në mënyrë adekuate.

[5] Për kompanitë, "e konsiderueshme" do të thotë më shumë se 10% e bilancit të tyre të konsoliduar të gjendjes ose të hyrave. Për institucionet financiare dhe fondet e investimeve, "e konsiderueshme" do të thotë më shumë se 10% e vëllimit të tyre të portofolit bazë.

1.8.1. pije alkoolike (përveç birrës dhe verës);

1.8.2. duhanit;

1.8.3. sektorët intensivë të karbonit të listuar sipas kodeve NACE;[6]

1.8.4. armët dhe municionet; ose

1.8.5. kazino dhe ndërmarrje ekuivalente.

1.9. kufizimet e Sektorit të TI-së: Kërkime, zhvillime ose aplikime teknike që kanë të bëjnë me programet elektronike të dhënave ose zgjidhjet, të cilat synojnë në mënyrë specifike, ose:

1.9.1. duke mbështetur çdo aktivitet të përfshirë në Sektorët e Kufizuar të referuar nën 1.2. dhe 1.8. (përfshirëse) në këtë listë;

1.9.2. bixhozit në internet dhe kazinove online;

1.9.3. pornografinë;

1.9.4. kanë për qëllim të mundësojnë ilegalitet;

1.9.5. hyjnë në rrjetet elektronike të dhënave; ose

1.9.6. shkarkimin e të dhënave elektronike;

1.10. kufizimet e sektorit të shkencës së jetës: kur ofrohet mbështetje për financimin e kërkimit, zhvillimit ose aplikacioneve teknike në lidhje me:

1.10.1. klonimet njerëzore për qëllime kërkimore ose terapeutike; dhe

1.10.2. organizmat gjenetikisht të modifikuara ("OGJM").

1.11. termocentralet bërthamore (përveç masave që zvogëlojnë risqet mjedisore të aseteve ekzistuese) dhe minierat me uranium si një burim thelbësor i nxjerrjes.

1.12. zbulimin, kërkimin dhe nxjerrja e qymyrit; Mjetet e transportit me bazë tokësore dhe infrastruktura përkatëse e përdorur në thelb për qymyr; termocentralet, stacionet e ngrohjes dhe pajisjet e kogjenerimit me qymyr, si dhe linjat shoqëruese;

1.13. kërkimin dhe nxjerrjen jo-konvencionale të naftës nga argjila, rërë katrani ose rërë vaji.

1.14. blerjen e pajisjeve të prerjes së pyjeve për t'u përdorur në pyjet natyrore tropikale ose pyjet me vlerë të lartë natyrore në të gjitha rajonet, dhe aktivitetet që çojnë në prerje të pastra dhe/ose degradim të pyjeve natyrore tropikale ose pyjeve me vlerë të lartë natyrore.

1.15. plantacionet e reja të vajit të palmës.

---

[6] Shuma e mbulimit të Garancisë me fondet e BE-së nuk duhet të jetë më shumë se 10% për NMVM-të në sektorët intensiv te karbonit

Neni 11
Kategoritë e shqyrtimit mjedisor

1. Në varësi të llojit, vendndodhjes, ndjeshmërisë, shkallës së projektit, natyrës dhe madhësisë së ndikimeve të tij të mundshme mjedisore dhe sociale, investimi përfundimtar i NMVM-ve mund të klasifikohet në një nga tre kategoritë: A, B dhe C. Kreditë për aktivitete që bien në ***Kategorinë A*** nuk do të garantohen nga FKGK, pasi që ato mund të kenë ndikime të padëshirueshme, të larmishme dhe / ose afatgjata në shëndetin e njeriut dhe mjedisin. Ndërsa kreditë për aktivitetet që hyjnë në kategoritë B dhe C, do të garantohen nga FKGK në përputhje me këtë politikë dhe aktet e saj të brendshme ligjore.

1.1. **Kategoria B**: Aktivitetet që hyjnë në këtë kategori janë ato projekte që ndikimet e tyre të mundshme të pafavorshme mjedisore mbi njerëzit ose mjedisin janë më pak të dëmshme se ato të projekteve të Kategorisë A. Në mënyrë tipike, ndikimi dhe risqet e mundshme të aktiviteteve të kategorisë B janë të kufizuara në zonat lokale, në shumicën e rasteve janë të kthyeshme përmes masave të përshtatshme. Kategoria B përfshin projekte të tilla si azhurnimet, punët civile, ndërtimet, si dhe rindërtimin, rehabilitimin ose përshtatjen e ndërtesave ekzistuese. Kjo kategori ndahet në nënkategoritë B + dhe B-:

1.1.1. **B + :** bëjnë pjesë projektet për ndërtime të mëdha të renditura në Aneksin II të ligjit për VNM të Kosovës që nuk kërkojnë Vlerësim të plotë të Ndikimit në Mjedis nga Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës. Projektet e tilla janë në bujqësi si pesticidet dhe herbicidet, pylltari, shpime të thella dhe industria nxjerrëse të tilla si gurore, thërrmues guri që nuk janë përfshirë në Aneksin I të Ligjit për VNM, industrinë e tekstilit, industrinë minerale, ushqimi, goma dhe projektet e infrastrukturës. Kreditë që kërkojnë vlerësimin e ndikimit në mjedis të cilat kualifikohen në dritaren e Energjisë (GROW) të garantuar nga FKGK klasifikohen në këtë kategori;

1.1.2. **B - :** përfshihen punët e vogla civile, ndërtimet e vogla të tilla si anekset e ndërtesave, renovimi i jashtëm, rindërtimi, rehabilitimi ose adaptimi i ndërtesës ekzistuese.

1.2. **Kategoria C:** aktivitetet kategorizohen në këtë kategori nëse ka të ngjarë të kenë ndikime minimale ose aspak të dëmshme në mjedis dhe për këtë arsye nuk kërkohet një Vlerësim Mjedisor. Kategoria C mund të përfshijë projekte të tilla si investime në asete fikse, kapital qarkullues, blerje të pasurive të paluajtshme, renovime (në hapësira të brendshme), blerje toke dhe ndërtesash. Përtej shqyrtimit fillestar, nuk kërkohet asnjë veprim i mëtejshëm i vlerësimeve mjedisore për një projekt të Kategorisë C.

Neni 12
Dokumentacioni për "kujdesin e duhur" mjedisor

1. Aplikuesi përgatit një koncept fillestar të kredisë. Pas diskutimit joformal me IRF-në, në të cilin IRF njofton Aplikuesin për kërkesat e vlerësimit mjedisor, IRF shpërndan Formularin e Vlerësimit të Riskut Mjedisor dhe Social. Parashtruesi i kërkesës siguron informacionin e kërkuar dhe dorëzon Formularin e Vlerësimit të Riskut Mjedisor dhe Social dhe

dokumentacionin tjetër të kërkuar pranë IRF-së. Është përgjegjësi e Aplikuesit të fillojë diskutime me MMPHI-në ose Komunën përkatëse në mënyrë që të përmbushë çdo kërkesë lokale dhe kombëtare të rishikimit të mjedisit (të tilla si shqyrtimi mbi procedurën e VNM-së dhe/ose miratimet apo lejet e tjera zyrtare). Është përgjegjësi e Aplikuesit të marrë lejet dhe licencat e duhura siç kërkohen nga ligjet në fuqi në mënyrë që të lehtësojë procesin me MMPHI-në ose Komunën përkatëse. Në kohën kur Aplikuesi kontakton me IRF-në, të gjitha lejet dhe pëlqimet/miratimet duhet të merren. Këto kërkesa konsiderohen të ndara, por paralele, me ato të paraqitura këtu dhe plotësimi i tyre është përgjegjësi e Aplikuesit. Aplikuesi është përgjegjës për vlefshmërinë dhe vërtetësinë e informacionit të dhënë në Formularin e Vlerësimit të Riskut Mjedisor dhe Social dhe dokumenteve të tjera.

2. Bazuar në Formularin e Vlerësimit të Riskut Mjedisor dhe Social, IRF kategorizon nën-projektin (si A ose ndryshe jo-i pranueshëm, B +, B-, C).

   2.1. për projektet e kategorisë C, nuk kërkohen veprime të tjera përveç ndjekjes së procedurave të brendshme të menaxhimit mjedisor nga IRF;

   2.2. për projektet e kategorisë B +, IRF-të plotësojnë Formularin e Vlerësimit të Riskut Mjedisor dhe Social dhe e dërgojnë tek FKGK (Eksperti Mjedisor dhe Social) për shqyrtim. FKGK konfirmon ose korrigjon rezultatin e shqyrtimit. IRF informon Aplikuesin për (i) kategorinë, (ii) procesin dhe raportet e kërkuara. Diskutimi publik për projektet B + do të bëhen sipas kërkesave të Bankës Botërore.

   2.3. për projektet e kategorisë B-, Aplikuesi paraqet Formularin e Vlerësimit të Riskut Mjedisor dhe Social në IRF. Për këtë lloj të kategorisë, miratimi nga FKGK nuk është i nevojshëm. Eksperti mjedisor dhe social do të ofrojë ndihmë kur kërkohet.

3. Nëse projekti është kategori B+, Aplikuesi e përgatit Formularin Vlerësimin e Riskut Mjedisor dhe Social dhe e dërgon atë në IRF, dhe FKGK dhe Bankës Botërore nëse kërkohet për shqyrtim dhe aprovim ose komente. Në këtë fazë, Parashtruesi i kërkesës tashmë ka marrë Leje Mjedisore Komunale ose Autorizim Mjedisor dhe leje të tjera nëse kërkohet nga legjislacioni në fuqi. Kur IRF është e kënaqur me dokumentacionin mjedisor, miratohet huaja. Parashtruesi i kërkesës zbaton masat zbutëse dhe monitoruese në Planin e Veprimit Korrektues. IRF-të do të kryejnë mbikëqyrje dhe do të propozojnë veprime korrigjuese nëse është e nevojshme. Të paktën tre (3) format e para të vlerësimit të riskut mjedisor dhe social të secilës IRF do të jenë objekt i rishikimit dhe aprovimit të FKGK-së.

4. IRF raporton pajtueshmërinë mjedisore me FKGK-në në raportet e rregullta të progresit, minimumi një herë në gjashtë muaj. FKGK kryen mbikëqyrjen e projekteve të zgjedhura te kategorisë B+.

5. Për të gjitha projektet e kategorisë B, në rast të mospërputhjeve, do të raportohet në Raportin e Auditimit të Mjedisit si dhe tek FKGK. IRF-të duhet të mbajnë regjistra të Formularëve të Vlerësimit të Riskut Mjedisor dhe Social, dhe dokumenteve përkatëse të lidhura (të tilla si regjistrat e mbetjeve, ankesat). Përveç mbikëqyrjes, Auditimet e Mjedisit do të vlerësohen kundrejt këtyre dokumenteve.

Neni 13
Mekanizmi i Korrigjimit të Ankesave

1. FKGK ka krijuar Mekanizmin për Korrigjimin e Ankesave (MKA). Mekanizmi është i hapur për publikun e gjerë dhe në veçanti për personat e prekur nga projekti, dhe fuqia punëtore e angazhuar në zbatimin e projektit. Ueb faqja e FKGK ka kontaktin e Ekspertit Mjedisor dhe Social të cilit mund t'i paraqitet ankesa, si dhe përshkrimin dhe procesin.
2. Ankesat do të adresohen nga Komiteti i Ankesave i përbërë nga Drejtori Menaxhues, Zyrtari i Lartë Ligjor dhe Eksperti Mjedisor dhe Social.
3. Ankesa merr një përgjigje, për sa kohë që janë përmbushur dy kriteret e mëposhtme:
   3.1. ankesa ka të bëjë me ndonjë nga aktivitetet e garancisë;
   3.2. përmban një sasi të mjaftueshme të detajeve për të treguar një veprim negativ që ka ndodhur ose ka të ngjarë të ndodhë, duke ndikuar në mirëqenien individuale ose kolektive ose duke paraqitur risk për mjedisin.
4. Nëse ankesat mund të adresohen nga eksperti mjedisor dhe social, atëherë ajo /ai do të ndjekë veprimet që do të ndërmerren për të adresuar ankesat. Në rastin kur kriteri i dytë i parashikuar në paragrafin 3, nën-paragrafi 3.1 të këtij neni, nuk është përmbushur plotësisht, eksperti mjedisor dhe social do të bëjë ende kërkime të mëtejshme (me ose pa kontaktuar ankuesin) si dhe masat korrigjuese dhe do t'i japë përgjigje ankuesit. Në rast se ankesa është anonime, përgjigjet do të jepen në faqen e internetit të FKGK-së.
5. Çdo muaj, eksperti mjedisor dhe social raporton te Menaxhmenti i FKGK dhe donatorëve në lidhje me ankesat e marra gjatë vitit dhe raporton se cilat masa janë marrë ose planifikojnë të ndërmerren në përgjigje të këtij reagimi kritik.

Neni 14
Monitorimi dhe Raportimi

1. Pasi të disbursohet kredia dhe të pranohet nën garancion, investimi (qëllimi i kredisë NMVM) hyn në fazën e zbatimit, puna mjedisore gjithashtu kalon në një fazë të re.
2. Gjatë zbatimit të investimeve, NMVM-të janë përgjegjëse për kryerjen e aktiviteteve të tyre të përditshme dhe zbatimin e masave zbutëse në përputhje me kërkesat e përcaktuara në rregulloren kombëtare të mjedisit.
3. IRF-të pritet të monitorojnë huamarrësin e tyre sipas politikave të brendshme dhe t'i raportojnë FKGK-së për ecurinë e kredimarrësve të tyre në mjedis në qoftë se ndodh një mos-pajtim.
4. Ekipi i FKGK-së në baza të rregullta mujore monitoron zhvillimin e portofolit të garancive të përgjithshme në aspektin e kategorizimit të mjedisit. Monitorimi do të përfshijë:
   4.1. kategorizimin e portofolit sipas IRF-ve;
   4.2. kategorizimin e portofolit sipas kategorive mjedisore dhe sociale;
   4.3. cilësinë sipas destinimit;
   4.4. cilësinë sipas sektorit.

5. Qëllimi i monitorimit është të përcaktojë shpërndarjen e portofolit dhe përqendrimin e riskut sipas kategorive Mjedisore dhe Sociale.
6. FKGK informon Bordin e Drejtorëve dhe donatorët e tij për zhvillimin e portofolit dhe çdo gjë në përputhje me raportimin e përgjithshëm.
7. Standardet e raportimit që FKGK ka përcaktuar sigurojnë që informatat e duhura mbi riskun mjedisor dhe social janë të disponueshme për të gjitha nivelet e organizatës dhe se kërkesat e raportimit të brendshëm dhe të jashtëm mund të përmbushen në kohë dhe raportet janë me cilësi të lartë.

Neni 15
Implementimi i Politikës

1. Kjo Politikë ka për qëllim të sigurojë drejtimin e rregullt të FKGK-së dhe për të vendosur rregullat e brendshme të sjelljes dhe standardet profesionale të kërkuara për t'u përmbushur nga punonjësit dhe menaxhmenti i FKGK. Në çdo situatë ku ekziston një konflikt ndërmjet Politikës dhe Ligjit të FKGK-së, ligji do të mbizotërojë.
2. FKGK në ofrimin e shërbimeve të saj do të jetë në përputhje të plotë me këtë politikë.
3. Drejtori Menaxhues nxjerr vendimin që rregullon zbatimin e masave për efiçiencë të energjisë dhe optimizimin brenda FKGK-së.

Neni 16
Ndryshimet në këtë Politikë

Kjo Politikë do të shqyrtohet nga Bordi i Drejtorëve i FKGK-së dhe mund të ndryshohet herë pas here ashtu siç e sheh të përshtatshme Bordi, sipas rrethanave në ndryshim ose të jetë në përputhje me ligjet në fuqi.

Neni 17
Dispozitat shfuqizuese

1. Me hyrjen në fuqi të kësaj Politike, shfuqizohet Politika e Menaxhimit Mjedisor dhe Social, e datës 18.06.2021.

2. Të gjitha vendimet, politikat dhe dokumentet e tjera të aprovuara nga Bordi i Drejtorëve ose Drejtori Menaxhues bazuar në Politikën e mëparshme do të vazhdojnë të qëndrojnë në fuqi derisa të mos shfuqizohen ose zëvendësohen në përputhje me rrethanat.

Neni 18
Pajtueshmëria dhe Sanksionet

Punonjësit e FKGK-së janë individualisht përgjegjës për respektimin e kësaj Politike. Shkeljet e kësaj Politike dhe rregullat dhe ndalimet e lartpërmendura mund t'i nënshtrojnë punonjësit ndaj veprimeve disiplinore.

Neni 19
Shtojcat

1. Kjo politikë përfshin shtojcat e mëposhtme:
    1.1. Shtojca I - Sektorët intensivë të karbonit të listuara sipas kodeve NACE;
    1.2. Shtojca II - Formulari i Vlerësimit të Riskut Mjedisor dhe Social;
    1.3. Shtojca III - Rrjedha e Procesit të Miratimit të Kredisë;
    1.4. Shtojca IV - Projektet e renditura në Shtojcën I të ligjit të VNM-së që kërkon një VNM;
    1.5. Shtojca V - Projektet e renditura në Shtojcën II të Ligjit kombëtar të VNM-së;
    1.6. Shtojca VI - Lista e aktiviteteve që i nënshtrohen Lejes Mjedisore Komunale.

Neni 20
Dispozitat Përfundimtare

Kjo politikë hynë në fuqi në datën e miratimit nga Bordi i Drejtorëve të FKGK-së.

17 Qershor 2022

Kryesues i Bordit të Drejtorëve

Rinor Gjonbalaj

Shtojca I
Sektorët intensivë të karbonit të listuar sipas kodeve NACE

0220	Prerjet
0510	Miniera e qymyrit të fortë
0520	Miniera e linjitit
0710	Miniera mineralesh hekuri
0721	Miniera e xeheve të uraniumit dhe toriumit
0729	Miniera e mineraleve të tjera të metaleve me ngjyra
0811	Gurore gurësh zbukurues dhe ndërtues, gur gëlqeror, gips, shkumës dhe pllakë
1200	Prodhimi i produkteve të duhanit
1411	Prodhimi i rrobave prej lëkure
1711	Prodhimi i pulpës
1712	Prodhimi i letrës dhe kartonit
1910	Prodhimi i produkteve të furrës së koksit
2013	Prodhimi i kimikateve të tjerë themelorë inorganikë
2014	Prodhimi i kimikateve të tjerë themelorë organikë
2015	Prodhimi i plehrave dhe përbërësve të azotit
2016	Prodhimi i plastikës në format primare
2017	Prodhimi i gomës sintetike në format primare
2020	Prodhimi i pesticideve dhe produkteve të tjera agrokimike
2351	Prodhimi i çimentos
2352	Prodhimi i gëlqeres dhe suvasë
2442	Prodhimi i aluminit
2443	Prodhimi i plumbit, zinkut dhe kallajit
2444	Prodhimi i bakrit
2445	Prodhime të tjera të metaleve me ngjyra
2446	Përpunimi i karburantit bërthamor
2451	Hedhja e hekurit
4612	Agjentët e përfshirë në shitjen e karburanteve, xeheve, metaleve dhe kimikateve industriale
4635	Shitje me shumicë e produkteve të duhanit
4671	Tregtia me shumicë e lëndëve djegëse të ngurta, të lëngshme dhe të gazta dhe produkteve të përafërta
4730	Tregtia me pakicë e karburantit automobilistik në dyqane të specializuara
4941	Transporti i mallrave me rrugë (përveç automjeteve hibride ose elektrike)

Shtojca II

Formulari i Vlerësimit të Riskut Mjedisor dhe Social

<table>
<tr><th colspan="5">IRF (të specifikohet emri i IRF) – FORMULAR I VLERËSIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL</th><th>Komentet</th></tr>
<tr><td>Emri i projektit:</td><td></td><td colspan="3">Lokacioni:</td><td rowspan="9"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Adresa:</td><td colspan="3">Personi Kontaktues dhe Numri i Telefonit:</td></tr>
<tr><td>Industria:</td><td>Aktiviteti:</td><td colspan="3">Lloji i Objektit:</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Lloji i financimit (shëno me x):</td><td>E re</td><td>Zgjerim/shtesë</td><td>Ekzistues</td></tr>
<tr><td colspan="3">Kategoria Mjedisore dhe Sociale {A, B+, B-, C}</td></tr>
<tr><td>Data e Vizitës në Terren:</td><td colspan="4">Përgatitur nga:</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="4">Pozita:</td></tr>
<tr><td colspan="5">Përshkrim i Shkurtër i Projektit:</td></tr>
<tr><td colspan="5">Çështjet Specifike të Sektorit Mjedisor dhe Social:</td></tr>
<tr><td colspan="5">Udhëzime:</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">- Ju lutemi jepni sa më shumë informacione në seksionin informacion shtesë për të mbështetur përgjigjet e dhëna</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">- Ju lutemi jepni një përmbledhje të çështjeve kryesore pas plotësimit të pyetësorit dhe përfshini një kategorizim për projektin</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">- Ju lutemi përfshini një plan veprimi nëse kërkohet</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">Për informacione specifike sektoriale mbi risqet e mjedisore dhe sociale, ju lutemi referojuni linqeve më poshtë</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">http://firstforsustainability.org/risk-management/understanding-environmental-and-social-risk/risk-by-industry-sector/</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">www.ifc.org/ehsguidelines</td><td></td></tr>
</table>

Vlerësimi i Kërkesave të Zbatueshme			**Po**	**Jo**	**N/A**	**INFORMATA TA SHTESË** (Ju lutemi jepni informacion shtesë për të mbështetur të gjitha përgjigjet)	**Komente**
Rishikimi i Kushteve të Punës	**Kërkesat**						
Lista Përjashtuese :	**A është aktiviteti në Listën Përjashtuese? Linku për Listën Përjashtuese** **https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/topics_ext_content/ifc_external_corporate_site/sustainability-at-ifc/company-resources/ifcexclusionlist**						Të shikohet nëse biznesi është në listën përjashtuese të Bankës Botërore'. Bizneset që gjinden në këtë listë nuk do të financohen.
Ligjet Kombëtare: A përputhet veprimtaria me kërkesat rregullatore Kombëtare?	**A ka kompania prova të lejeve dhe licencave të vlefshme mjedisore?**						Të bashkëngjiten nëse është e aplikueshme
Të sigurohet lista e licencave dhe lejeve që lidhen me biznesin e klientit							
Licencat dhe Lejet e Aplikueshme	**Statusi- A është marrë kjo leje apo jo**	**Data e skadimit të licencës/lejes**					
p.sh. Licencë për përdorimin e ujit							
Etj.							
Vlerësimi i Risqeve dhe Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale të biznesit të klientit							Komente
1. Vlerësimi dhe Menaxhimi i Risqeve dhe Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale	a. A ka kompania **Politikë/Sistem të menaxhimit Mjedisor dhe Social?** Ndonjë sistem për menaxhim të risqeve mjedisore dhe sociale të aktiviteteve të biznesit						
	b. Ju lutemi përshkruani **sistemin / procedurën** e vendosur për të identifikuar, vlerësuar dhe menaxhuar risqet dhe ndikimet e mundshme në lidhje me aktivitetet / projektet e biznesit të kompanisë.						

	c. A ka caktuar kompania një **zyrtar/e për menaxhim të çështjeve mjedisore dhe sociale?** Ju lutemi jepni emrin e punonjësit të caktuar.					
	d. A ka kompania një **plan reagimi ndaj emergjencave**, nëse është e aplikueshme?					
2. Rishikimi i Kushteve të Punës	a. Sa **punonjës** ka kompania?					
	b. A ka kompania një **Politikë të Burimeve Njerëzore (BNJ)** që është në përputhje me kërkesat e ligjeve kombëtare të punës? Ju lutemi nënvizoni politikat kryesore të mbuluara.					
	c. A e zbaton ndërmarrja **parimin e mos-diskriminimit** në procesin e punësimit, kompensimit dhe kushteve të punës duke përfshirë edhe grupet e cenueshme të punësuarve?					
	d. A i siguron ndërmarrja punëtorëve të saj **një mjedis të sigurt dhe të shëndetshëm të punës?**					
	i. Aty ku është e aplikueshme, a u siguron ndërmarrja, punëtorëve dhe a obligon që punëtorët të përdorin ***pajisje mbrojtëse personale (PMP)?***					
	ii. *A ka ndërmarrja* ***procedura të shëndetit dhe sigurisë në punë?***					
	iii. A i ndjek dhe raporton ndërmarrja nivelet e lëndimeve, sëmundjeve profesionale, ditëve të humbura dhe numrit të viktimave të lidhura me punën? ***Ju lutemi jepni të dhënat e fundit.***					
	iv. A ka ndërmarrja ***programe trajnimi*** *për punëtorët mbi shëndetin dhe sigurinë në punë?*					
	e. A është ndërmarrja e përfshirë **në punë të dëmshme për fëmijë** apo punë të detyruar (përfshirë zinxhirin e furnizimit)?					
	f. A është ndërmarrja e përfshirë në punë të detyruar (përfshirë **zinxhirin e furnizimit)?**					
3.Parandalimi i Ndotjes në	a. A zbaton ndërmarrja masa për **përmirësimin e efiçiencës në konsumin e saj të energjisë, ujit, lëndëve të para dhe burimeve të tjera?**					Masat:

Lokacionin e firmës						
	b. A gjeneron ndërmarrja **emetime të ajrit, të lëngët ose të ngurtë** gjatë fazave të ndërtimit dhe / ose operacionit? **Nëse po, ju lutemi jepni detaje.**					
	c. Ju lutemi përshkruani procedurat e vendosjes për **monitorimin e emetimeve të ajrit dhe ujit**. Ju lutemi siguroni një kopje të çdo **leje për shkarkimin e ujërave të zeza.**					
	d. A ka ndërmarrja udhëzime për **ruajtjen, trajtimin dhe asgjësimin e mbetjeve të ngurta** (përfshirë mbetjet e rrezikshme) që vijnë nga biznesi i saj? Nëse po, jepni detaje të shkurtra.					
	e. A janë **rezervuarët e ruajtjes së naftës** të lidhur **me rezervuarë dytësorë për të parandaluar rrjedhjet dhe derdhjet?**					
	f. A ekziston **procedura e reagimit për të menaxhuar derdhjet** ose shkarkimet aksidentale?					
4. Shëndeti dhe Siguria e Komunitetit	a. A ka **komunitet** që jeton në afërsi të objekteve të kompanisë? A ka ndërmarrja procedura për të adresuar **çështjet e shëndetit dhe sigurisë së komunitetit** në kontekstin e operacioneve të saj?					
	b. A ka ndërmarrja procedura të sigurisë për t'u marrë **me lëshimin, transportimin dhe asgjësimin e materialit të rrezikshëm** në mënyrë që të shmanget ose minimizohet ekspozimi i komuniteteve lokale ndaj këtyre materialeve? Ju lutemi përshkruani.					
	c. A angazhon ndërmarrja **personel të armatosur të sigurisë** për të ofruar shërbime sigurie në objektet e tyre? Nëse po, a përfshijnë dispozitat e kontratës udhëzime se si personeli i sigurisë duhet të ndërveprojë me komunitetet në afërsi të objektit?					
5.Angazhimi i Palëve të Interesit dhe Zbulimi i Informacionit	a. Ju lutemi përshkruani procedurat e vendosura për tu angazhuar me komunitetet lokale dhe për të adresuar ankesat e komunitetit kur është e zbatueshme. (p.sh., mekanizmi i zgjidhjes së ankesave, plani i angazhimit të palëve të interesit).					

Përmbledhje e Çështjeve Mjedisore dhe Sociale *(Ju lutemi jepni një përmbledhje që adreson menaxhimin e çështjeve kryesore mjedisore dhe sociale të lidhura me biznesin e klientit)*			Veprimet e specifikuara në Planin e Veprimit Korrektues duhet të përfshihen në marrëveshjen e midis IRF dhe ndërmarrjeve përfituese.
Plani i Veprimit Korrektues - Kjo duhet të përfshihet në marrëveshjen e bankës dhe të monitorohet për pajtueshmëri			
Çështja e identifikuar	**Veprimet**	**Data e përfundimit**	

Shtojca III
Rrjedha e Procesit të Miratimit të Kredisë

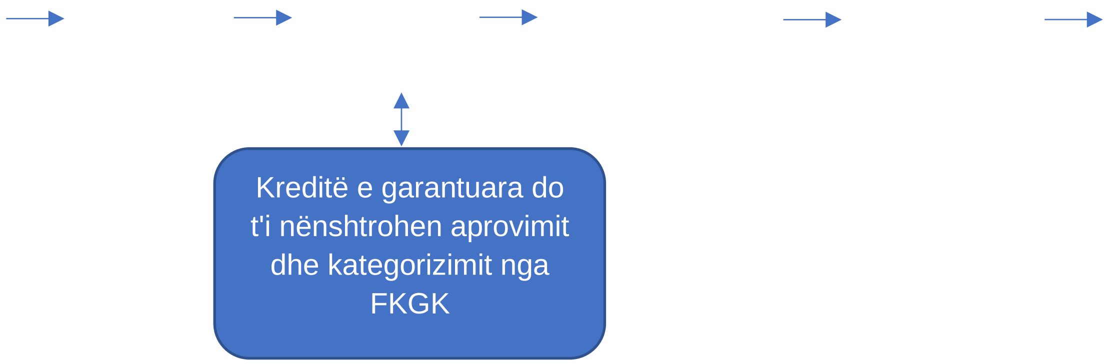

1. *Kërkesa për Kredi*: Klienti aplikon për një kredi; formulari i aplikimit dorëzohet së bashku me dokumentet përkatëse;
2. *Analiza e Kredisë*: Mbledhja e dokumenteve / lejeve që mungonin në fazën e aplikimit, plani i investimit duhet të përfshihet;
3. *Kategorizimi Mjedisor*: Në këtë fazë, ndodh kategorizimi mjedisor. Bazuar në planin e investiv, kredia mund të kategorizohet si A-jo e pranueshme, B +, B- dhe C. B + kategoritë do të jenë subjekt i miratimit dhe kategorizimit nga FKGK;
4. *Komiteti i Riskut të Kredisë*: Kredia i paraqitet menaxhmentit të Bankës;
5. *Disbursimi i Kredisë*: Nënshkrimi i kontratës dhe transferimi i fondeve;
6. *Monitorimi dhe Raportimi*: Banka do të monitorojë kreditë dhe ndikimet e tyre mjedisore dhe sociale (nëse ka) dhe do t'i raportojë FKGK-së dhe Bankës Botërore në rast të mospërputhjeve.

Shtojca IV
Projektet e renditura në Shtojcën I të ligjit të VNM-së që kërkon një VNM.

Industria e mineraleve

1. Fabrika për pjekjen ose sinterimin e mineraleve metalike (duke përfshirë mineralet që përmbajnë squfur).
2. Fabrika për derdhjen e gizës dhe çelikut (bashkimi primar ose sekondar), duke përfshirë derdhjen e vazhdueshme.
3. Fabrika/fonderi për përpunimin e metaleve të zeza:
   3.1. farkëtore me çekanë, energjia e të cilave i kalon pesëdhjetë (50) KJ për çekanë, ndërsa fuqia kalorike e përdorur i kalon njëzet (20) KW;
   3.2. aplikimi i veshjeve mbrojtëse me metal të përzier me një kapacitet që i kalon 1 ton të çelikut bruto në orë;
   3.3. shkritore të metaleve të zeza me një kapacitet prodhimi mbi njëqind (100) tonë/ditë.
4. Fabrika/fonderi për:
   4.1. prodhimin e metaleve me ngjyrë nga mineralet, koncentratet ose lëndët dytësore të proceseve metalurgjike, kimike, elektrolitike;
   4.2. shkrirjen, përfshirë legurimin, përfshirë produktet e rikuperuara (rafinimi, derdhja në fonderi, etj.) me një kapacitet shkrirjeje që i kalon një (1) ton në ditë për plumbin dhe kadmiumin ose dhjetë (10) tonë në ditë për të gjitha metalet tjera.
5. Fabrika për trajtim sipërfaqësor të metaleve dhe materialeve plastike, duke përdorur një proces elektrolitik ose kimik në të cilin vëllimi i vaskës për trajtim i kalon dhjetë (10) m3.
6. Impiant për trajtimin sipërfaqësor të substancave, objekteve ose prodhimeve, që përdorin tretës organik, në veçanti për veshje, shtypje, mbiveshje, çyndyrësim, kundër depërtimit të ujit, ngjyrosje, pastrim ose ngjeshje me një kapacitet më të madh se njëqind (100) tonë/vit.
7. Prodhimi dhe përpunimi i legurave nga metalet me ngjyrë që përmbajnë arsen, merkur dhe plumb me kapacitet më të lartë se njëmijë (1000) ton në vit.

Industria e mineraleve

8. Fabrika për prodhimin e çimentos në furra rrotulluese (pjekje dhe tharje) me një kapacitet prodhues që i kalon treqind (300) tonë në ditë ose për prodhimin e gëlqeres në furra rrotulluese me një kapacitet prodhues që i kalon tridhjetë (30) tonë në ditë ose në furrnalta të tjera me një kapacitet prodhues që I kalon tridhjetë (30) tonë në ditë.
9. Fabrika për prodhimin të materialeve me procesin e kalcinimit dhe pjekjes së mineraleve që përmbajnë elemente toksike si merkur, arsen dhe kadmium.
10. Fabrika për prodhimin e qelqit, përfshirë fibrat e qelqit me një kapacitet shkrirjeje që i kalon dhjetë (10) tonë në ditë.
11. Fonderi për shkrirjen e substancave minerale, përfshirë prodhimin e fibrave minerale me kapacitet që
i kalon dhjetë (10) tonë në ditë.
12. Fabrika për prodhimin e prodhimeve qeramike me anë të zjarrit e në veçanti tjegulla, tulla, tulla refraktare ose porcelani, me një kapacitet prodhues që i kalon tridhjetë (30) tonë në ditë.
13. Repartet për nxjerrjen e asbestit dhe për përpunimin dhe transformimin e asbestit dhe të prodhimeve që përmbajnë asbest: për produktet asbest-çimento, me një prodhim vjetor prej më shumë se pesëmijë (5000) tonë të prodhimeve finale, për materialet fërkuese, me një prodhim vjetor prej pesëdhjetë (50) tonë të produkteve finale, dhe për përdorimet tjera të asbestit, sasia e prodhimit e të cilave kalon dyqind (200) tonë në vit.
14. Fabrika për pjekjen dhe sinterimin e mineraleve jometalike me kapacitet të prodhimit që i tejkalon tridhjetë (30) tonë/ditë.

Industria Ekstraktuese

15. Gurore dhe miniera të hapura, në sipërfaqe më të madhe se pesë (5) ha, ose nxjerrje të torfës, në sipërfaqe më të madhe se dhjetë (10) ha ose nxjerrja e më tepër se pesëmbëdhjetëmijë (15.000) ton/vit.
16. Nxjerrja dhe përpunimi (me përjashtim të lëngëzimit dhe gazifikimit) i qymyrit, i linjitit dhe i mineraleve bitumene me kapacitete më të larta se pesëdhjetëmijë (50.000) tonë në vit.

Industria Kimike

17. Aktivitete të integruara për prodhimin në shkallë industriale të substancave ose grupeve të substancave të cekura në nën- paragrafët 17.1 deri në 17.7 me anë të proceseve kimike:

17.1. Për prodhimin e kimikateve organike themelore, si:

17.1.1. hidrokarbure të thjeshta (lineare ose ciklike, të ngopura ose të pangopura, alifatike ose aromatike);

17.1.2. hidrokarbure që përmbajnë oksigjen, si: alkoole, aldehide, ketone, acide karboksilike, etere, perokside, rrëshira epoksi;

17.1.3. hidrokarbure që përmbajnë sulfur;

17.1.4. hidrokarbure që përmbajnë azot, si: amine, amide, nitro komponime, komponime nitratesh, nitrile, cianure, izocianate;

17.1.5. hidrokarbure që përmbajnë fosfor;

17.1.6. hidrokarbure halogjene;

17.1.7. komponime organometalike;

17.1.8. materiale plastike bazë, (fibra sintetike polimerike dhe fibra me bazë celuloze);

17.1.9. goma sintetike;

17.1.10. ngjyra dhe pigmente;

17.1.11. agjentë aktivë sipërfaqësor.

17.2. Për prodhimin e kimikateve inorganike themelore, si:

17.2.1. gaze si: amoniaku, klori ose gazi klorhidrik, fluori ose gazi fluorhidrik, dioksidi i karbonit, përbërësit e squfurit, dioksidi i squfurit, hidrogjeni, kloruri i karbonilit;

17.2.2. acide si: acidi kromik, acidi fluorhidrik, acidi fosforik, acidi nitrik, acidi klorhidrik, acidi sulfurik, oleumi dhe acidi sulfuror;

17.2.3. baza si: hidroksidi i amonit, hidroksidi i kaliumit, hidroksidi i natriumit;

17.2.4. kripërat si: karbonati i kaliumit, karbonati i natriumit, perboratet, nitrati i argjendit;

17.2.5. jo metale, okside të metaleve ose komponime të tjera inorganike si karburi I kalciumit, silici, karburi i silicit;

17.3. për prodhimin e plehrave kimike me bazë fosfatike, azotike ose të kaliumit (plehra kimike të thjeshta ose të përbëra);

17.4. për prodhimin e prodhimeve themelore për mbrojtjen e bimëve dhe të biocideve;

17.5. impiante që përdorin proceset kimike ose biologjike për prodhimin e produkteve me bazë farmaceutike, ngjyrave dhe pesticideve;

17.6. për prodhimin e lëndëve shpërthyese;

17.7. për prodhimin e shtesave ushqimore proteinike, fermente dhe substanca të tjera proteinike me rrugë kimike ose biologjike.

Industria Energjetike

18. Termocentrale për prodhim të energjisë dhe impiante të tjera për djegies me prodhim të energjisë më të lartë se pesëdhjetë (50) MW.

19. Centrale të energjisë nukleare,

20. Ndërtimi i linjave elektrike të tensionit të lartë, me një voltazh minimumi dyqindenjëzet (220) KV dhe me një gjatësi më të madhe se dhjetë (10) km.

21. Rafineritë e naftës dhe gazit, pajisjet për lëngëzim dhe gazifikim të qymyrit dhe rërave bituminoze, impiante për rigjenerimin e vajrave të përdorur me sasi më të lartë se njëqindmijë (100.000) tonë/vit.

22. Depo për ruajtjen dhe depozitimin e naftës, produkteve të saj, produkteve kimike dhe petrokimike me kapacitet më të lartë ose të barabartë me njëqindmijë (100.000) tonë

23. Depo për ruajtjen dhe depozitimin e materieve radioaktive.

Infrastruktura e Transportit

24. Ndërtimi i linjave për trafikun hekurudhor në distancë të gjatë dhe për aeroporte me rrugë kalimi bazë më të madhe ose të barabartë me dymijenjëqind (2100) m.

25. Ndërtimi i një rruge të re me dy ose më shumë shirita, ose zgjerimi i një rruge ekzistuese me dy ose më pak shirita ku do të sigurohen dy ose më shumë shirita, ku kjo rrugë e re ose pjesa e zgjeruar e rrugës do të jetë pesë (5) km ose më shumë në vazhdimësi.
26. Tubacionet me diametër prej pesëqind (500) mm ose mbi këtë vlerë dhe një gjatësi prej dhjetë (10) km ose mbi këtë vlerë për transportin e

26.1. gazit natyror, produkteve të naftës, ose kimikateve;

26.2. dioksidit të karbonit (CO2) për qëllime të deponimit gjeologjik, përfshirë edhe stacionet shoqëruese të pompimit.

27. Tubacionet me diametër më të madh se tetëqind (800) mm dhe një gjatësi më të madhe se dyzetë (40) km për transportin e dioksidit të karbonit (CO2) për qëllime të deponimit gjeologjik, përfshirë edhe stacionet shoqëruese të pompimit.

Industria Ushqimore

28. Trajtimi dhe përpunimi i synuar për prodhimin e produkteve ushqimore nga:

28.1. lëndët e para me origjinë shtazore (përveç qumështit) me kapacitet të prodhimit final më të madh se tridhjetë (30) tonë/ditë;

28.2. lëndët e para bimore me kapacitet të prodhimit final më të madh se dyqindepesëdhjetë (250) tonë/ditë;

28.3. trajtimi dhe përpunimi i qumështit, në sasi prej njëqind (100) tonë/ditë (vlera mesatare mbi bazë vjetore);

Trajtimi i Mbeturinave dhe Ujërave të Shkarkuar

29. Impiante për djegie, rikuperim, trajtim kimik, ose deponim të mbeturinave të rrezikshme.
30. Impiante për djegien e mbeturinave urbane me kapacitet më të madh se një (1) tonë/orë.
31. Deponitë e mbeturinave urbane me kapacitet më të madh se tridhjetë (30) tonë/ditë.
32. Impiantet e trajtimit të ujërave urbane të shkarkuara me kapacitet ekuivalent ose më të madh, për njëqindmijë (100.000) banorë;
33. Impiantet e trajtimit të ujërave industriale të shkarkuara.

Projektet për Depozitim, Transport dhe Furnizim të Ujit

34. Nxjerrja e ujërave nëntokësor ose skemat artificiale të ringarkimit të ujërave nëntokësor, ku vëllimi vjetor i ujit të nxjerr ose të rimbushur (ringarkuar) është i barabartë ose më i madh se pesë (5) milion m^3.

35.1. Punime për transferimin e burimeve ujore nga basenet e lumenjve, ku transferimi synon te rrugëkalimet e shkurtuara parandaluese të ujërave dhe ku sasia e ujërave të transferuara është më e madhe se tridhjetë (30) milion m3/vit.

35.2. Në të gjitha rastet, punimet për transferimin e burimeve ujore nga basenet e lumenjve ku rrjedha shumëvjeçare e basenit është më e madhe se gjashtëqind (600) milion m3/vit dhe ku sasia e ujërave të transferuara është më e madhe se 5 për qind e kësaj rrjedhjeje. Në të dyja rastet përjashtohet transferimi i ujit të pijshëm me tubacione.

36. Pendat dhe rezervuarët e tjera të projektuara për grumbullimin ose depozitimin e ujit, ku sasia shtesë e ujit është më e madhe se pesë (5) milionë m3.

Industria e Letrës, e Drurit, e Tekstilit, dhe e Lëkurës

37. Prodhimi i fibrave të kartonit mbi njëqindmijë (100.000) m2/vit.
38. Impiante industriale për:

38.1. prodhimin e pulpës nga druri ose fibrave të tjera të ngjashme;

38.2. prodhimin e letrës dhe kartonëve me kapacitet prodhues më të madh se pesëdhjetë (50) tonë/ditë.

39. Prodhimi i mobileve me kapacitete mbi dhjetëmijë (10.000) m3/vit, lëndë e parë.
40. Impiantet për trajtimin paraprak (operacione të tilla si larja, zbardhja, mercerizimi), ose ngjyrosjen e fibrave dhe tekstileve.
41. Fabrika për trajtimin dhe përpunimin e lëkurës.

Bujqësia Intensive

42 Impiantet për rritjen intensive të shpendëve, derrave dhe bagëtive të imëta që kanë më shumë se:

42.1. dhjetëmijë (10.000) shpendë;
42.2. pesëqind (500) derra;
42.3. njëqind (100) gjedhë
42.4. njëmijë (1000) bagëti të imëta;

Projekte të tjera

43. Impiant për depozitimin ose trajtimin e mbeturinave të kafshëve dhe të skeleteve të kafshëve;
44. Zonat e deponimit për deponim gjeologjik të dioksidit të karbonit.
45. Instalime për kapje të vrushkujve të CO2 për qëllime të deponimit gjeologjik nga instalimet e përfshira nga kjo Shtojcë, ose në rastet kur kapja e përgjithshme vjetore e CO2 është 1,5 megatonë ose mbi këtë vlerë.
46. Çdo ndryshim ose zgjatje e ndonjë projekti të paraqitur në këtë Shtojcë, kur ndryshimi ose zgjatja e tillë e arrin pragun e caktuar në këtë Shtojcë, nëse një i tillë është i përfshirë.

Shtojca V
Projektet e renditura në Shtojcën II të Ligjit kombëtar të VNM-së.

1. Bujqësia, Pylltaria dhe Peshkataria

1.1. Projekte për përdorimin e tokave jobujqësore ose zonave gjysmë natyrore për qëllime të bujqësisë intensive;

1.2. Projekte të menaxhimit të ujërave për nevoja bujqësore duke përfshirë projektet e ujitjes dhe drenazhimit të tokës;

1.3. Pyllëzimi dhe shpyllëzimi për qëllimet e ndryshimit të destinacionit të përdorimit të tokës;

1.4. Fermat intensive të peshkut.

2. Industria ekstraktuese

2.1. Gurore, gurthyes, miniera të hapura dhe nxjerrje torfe përfshirë këtu vendet e identifikuara për punime të zejeve (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);

2.2. Minime nëntokësore;

2.3. Nxjerrja, thërrmimi dhe ndarja e mineral-inerteve nga drenazhimi lumor;

2.4. shpimet e thella, në veçanti:

2.4.1. shpimet gjeotermike;

2.4.2. shpimet për furnizimet me ujë, duke përjashtuar shpimet për të kontrolluar qëndrueshmërinë e tokës;

2.5. objekte sipërfaqësore industriale për nxjerrjen e qymyrit, linjitit dhe materialeve bituminoze (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);

3. Industria Energjetike

3.1. impiantet industriale për prodhimin e energjisë elektrike, avullit dhe ujit të nxehtë (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);

3.2. impiante industriale për mbajtjen e gazit, avullit, ujit të nxehtë; për transmetimin e energjisë elektrike me anë kabllosh (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);

3.3. ruajtja në sipërfaqe e gazit natyror;

3.4. ruajtja nën tokë e gazeve të djegshme;

3.5. ruajtja në dhe nën sipërfaqe të tokës e lëndëve të djegshme të lëngëta (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1) dhe ruajta në sipërfaqe të tokës e karburanteve fosil;

3.6. briketimi industrial i qymyrit dhe i linjitit;

3.7. hidrocentrale (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);

3.8. pajisjet për shfrytëzimin e fuqisë së erës për prodhim të energjisë;

3.9. Burimet rrezatuese të vazhdueshme (jonizuese dhe jo jonizuese);

3.10. Instalime për kapje të vrushkujve të CO2 për qëllime të deponimit gjeologjik (instalime që nuk përfshihen në Shtojcën 1).

4. Prodhimi dhe Përpunimi i Metaleve

4.1. Prodhimi i hekurit dhe çelikut me derdhje të vazhdueshme;

4.2. Impiant për përpunimin e metaleve të zeza (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);

4.3. Fonderi të metaleve të zeza (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);

4.4. Impiant për shkrirjen, përfshirë legurimin e metaleve me ngjyrë, me përjashtim të metaleve të çmuara, duke përfshirë produktet e rikuperuara (rafinimi, derdhja në fonderi, etj.), (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);

4.5. Impiant për trajtim sipërfaqësor të metaleve dhe materialeve plastike (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);

4.6. Prodhimi dhe montimi i automjeteve dhe prodhimi i motorëve për automjete;

4.7. Impiante për pjekjen dhe sinterimin e mineraleve metalike.

4.8. Instalimet për ndërtimin dhe riparimin e aeroplanëve;

4.9. Prodhimi i pajisjeve hekurudhore;

4.10. Copëtimi me eksplozivë

5. Industria e Mineraleve

5.1. Furrat e koksit (distilim i thatë i qymyrit);

5.2. Fabrika për prodhimin e çimentos (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1) ;
5.3. Fabrika për prodhimin e azbestit dhe për përpunimin e produkteve të azbestit (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
5.4. Fabrika për prodhimin e qelqit dhe të fibrave të qelqit (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
5.5. Fonderi për shkrirjen e substancave minerale që përfshinë edhe fibrat minerale (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
5.6. Prodhimi i produkteve qeramike me anë të djegies, në veçanti tjegulla çatie, tulla, tulla refraktare, tjegulla, veshje guri ose porcelani (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1)
5.7. Fabrika për prodhimin e asfaltit;
5.8. Fabrika për prodhimin e betonit.

6. Industria Kimike
6.1. trajtimi i mes produkteve dhe prodhimi i kimikateve;
6.2. prodhimi i pesticideve dhe produkteve farmaceutike, ngjyrave dhe varakut, elastomereve dhe peroksideve (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
6.3. objektet e magazinimit për qëllime tregtimi apo ruajtjeje të naftës, produktet e naftës dhe produktet kimike.

7. Industria Ushqimore
7.1. Prodhimi i vajrave dhe yndyrave shtazore dhe bimore (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
7.2. Paketimi dhe ambalazhimi i produkteve bimore dhe shtazore;
7.3. Prodhimi i produkteve bulmetore (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
7.4. Prodhimi i birrës dhe maltimi (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
7.5. Prodhimi i shurupeve dhe ëmbëlsirave (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
7.6. Instalimet për therjen e kafshëve;
7.7. Instalime industriale për prodhimin e niseshtesë;
7.8. fabrikat e sheqerit (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1).

8. Industria Tekstilit, Lëkurës, Drurit dhe Letrës
8.1. Fabrikat për prodhimin e letrës dhe kartuçit (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
8.2. Impiante për paratrajtimin (larja, zbardhja, mercerizimi) ose lyerja e fibrave dhe tekstileve (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
8.3. Impiante për regjjen e gëzofit dhe lëkurës;
8.4. Impiante për përpunimin dhe prodhimin e celulozës.

9. Industria e Gomës
9.1. Prodhimi dhe trajtimi i produkteve me bazë elastomeri.

10. Projektet e Infrastrukturës
10.1. Projekte të zhvillimit industrial;
10.2. Projekte të zhvillimit urban, duke përfshirë ndërtimin e qendrave tregtare dhe parkingjeve të automjeteve;
10.3. Ndërtimi i hekurudhave, pajisjeve intermodale të transportit dhe terminaleve intermodale (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
10.4. Ndërtimi i aeroporteve dhe fushave për aeroplanë të vegjël (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
10.5. Ndërtimi i rrugëve (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
10.6. Ndërtimi, konstruktimi ose modifikimi i kanaleve ujore në tokë, projekte për kanale dhe parandalim të rrjedhjes;
10.7. Projekte për parandalim të përmbytjeve përfshirë modifikimin e kanaleve të lumenjve (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);

10.8. Pendët ose instalime të tjera të projektuara për të mbajtur ujë ose për ta ruajtur atë për një kohë të gjatë (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
10.9. Konstruktimi ose modifikimi i binarëve të tramvajeve, i ashensorëve ose hekurudhave nëntokësore, që përdoren vetëm ose kryesisht për pasagjerë.
10.10. Instalime tubacioni për naftë dhe gaz dhe tubacione për transport të vrushkujve të CO_2 për qëllime të deponimit gjeologjik (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
10.11. Nxjerrja e ujërave nëntokësorë dhe skemat e rimbushjes artificiale të ujërave nëntokësore (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
10.12. Puna për transferimin e burimeve ujore midis baseneve të lumenjve (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1).

11. Turizmi dhe Koha e Lirë

11.1. Shtigje skijimi, teleferikë, makina me kabllo dhe zhvillime të shoqëruara me këto lloj veprimtarish;
11.2. Fshatra turistike dhe komplekset e hoteleve jashtë zonave urbane dhe objekteve të shoqëruara me këto lloj veprimtarish;
11.3. Vende (zona) të karvanëve dhe kampeve;
11.4. Parqe zbavitëse;
11.5. Objektet e infrastrukturës në zonat e mbrojtura që nuk janë të përfshira në planin hapësinor.

12. Projekte të Tjera

12.1. Rrugë permanente që përdoren për testimin dhe garat e mjeteve të motorizuara;
12.2. Instalime për eliminimin e plehrave (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
12.3. Impiante për trajtimin e ujërave të ndotura (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
12.4. Instalime për grumbullimin e llumit (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
12.5. Depo për ruajtjen e mbeturinave të hekurit dhe të metaleve të tjera, duke përfshirë skeletet metalike të makinave të dala jashtë përdorimit;
12.6. Instalime për prodhimin e fibrave minerale artificiale (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
12.7. Instalime për rikuperimin ose shkatërrimin e substancave eksplozive;
12.8. Vende për depozitim të mbetjeve industriale jo të rrezikshme;
12.9. Vende që përdoren për grumbullimin-depozitimin e kafshëve të ngordhura ose të padëshirueshme (projekte që nuk përfshihen në Shtojcën 1);
12.10. Industri ushqimore (projekte që nuk bëjnë pjesë në Shtojcën 1 ose në seksionin 7 më lartë)
12.11. Çdo ndryshim ose zgjerim i projekteve të dhëna në Shtojcën I ose Shtojcën II, të cilat janë të lejuara, të realizuara ose në proces të realizimit, të cilat ndryshime ose zgjerime mund të kenë ndikime të theksuar jo të favorshme në mjedis (ndryshimi ose zgjerimi që nuk është përfshirë në Shtojcën 1);
12.12. Projektet në Shtojcën I, të ndërmarra ekskluzivisht ose kryesisht për zhvillim ose testim të metodave ose produkteve të reja dhe që nuk janë përdorur për më tepër se dy (2) vite.

Shtojca VI
Lista e aktiviteteve që i nënshtrohen Lejes Mjedisore Komunale

1. Auto-shërbimet
2. Lavazhet
3. Auto-shërbimet deri në 20 vetura
4. Daljet e gazit (LNG) deri në 5m^3
5. Stacionet e karburantit me kapacitet deri në 50 m^3
6. Sharrë për material druri
7. Fabrikat e përpunimit të drurit, deri në 1000 m^3 / vit
8. Furra për prodhimin e bukës dhe produkteve të tjera të miellit
9. Rrjeti i ujërave të zeza dhe rehabilitimi i tyre me gjatësi deri në 5 km
10. Ndërtimi dhe rehabilitimi i furnizimit me ujë, deri në 5 km
11. Rindërtimi i rrugëve ekzistuese dhe ndërtimi i akseve të reja rrugore, me gjatësi deri në 5 km
12. Kasapët
13. Prodhimi i gëlqeres
14. Prodhimi i betonit dhe elementeve të parafabrikuara, pllakave, etj. Me kapacitet 2 m^3 beton / orë
15. Magazinimi i mbetjeve të ndërtimit dhe shkatërrimit për Komunat që kanë më pak se 60,000 banorë
16. Rritja e peshkut në pellgje artificiale, sipërfaqja në 300 m^2
17. Pishina pa mjedise hoteliere dhe ndërtesa ndihmëse
18. Punëtori të përpunimit të mermerit
19. Ndërtimi i ndërtesave dhe shërbimeve të strehimit kolektiv (hotelieri, tregti, biznes komercial, etj.) Me sipërfaqe 450 m^2 ose sipërfaqe totale të ndërtesës mbi 1500 m^2
20. Aktiviteti i kompostimit, deri në 100 m^3 ose 40 ton / vit
21. Magazina për plehra dhe pesticide
22. Shërbimet ushqimore (restorantet, ëmbëltoret etj.)
23. Vendet ose qendrat për grumbullimin dhe akumulimin e mbeturinave, të cilat ruhen si mbetje të ngurta (plastike, letër dhe qelq) në sasi deri në 30 tonë;
24. Instalime për rritjen intensive të shpendëve, derrave, bagëtive dhe tufave të mëdha që kanë më pak se 5000 zogj, 250 derra, 50 bagëti dhe 500 bagëti të imta
25. Instalime për prodhimin e energjisë së erës, deri në 100 kW / orë
26. Sistemet e energjisë diellore të energjisë / prodhimit të avullit, deri në 100 kW / orë
27. Stacionet e telefonisë mobile
28. Blegtoria në vende të hapura dhe të mbyllura
29. Pikat e magazinimit dhe tregtimit të materialeve të ndërtimit
30. Qendrat artizanale
31. Shërbimet e pajisjeve elektronike
32. Studiot fotografike
33. Prodhimi i dyerve dhe dritareve plastike